

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖ TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2016

Suomen Lääketieteen Säätiö sr on vuonna 1960 perustettu suomalaista lääketieteellistä tutkimustyötä tukeva säätiö. Säätiö on kymmenen viime vuoden aikana jakanut apurahoja yhteensä yli 20 miljoonaa euroa.

Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän tekemät lahjoitukset ovat keskeinen säätiön varojen lähde.

Kertomusvuonna apurahoja ja palkintoja myönnettiin noin 2,3 miljoonaa euroa 161 tutkijalle.

YLEISTÄ

Säätiön toiminnan tavoite on suomalaisen lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukeminen. Säätiö tukee erityisesti nuoria lääketieteen tutkijoita.

APURAHAT JA PALKINNOT

Vuonna 2016 säätiö myönsi yleisessä haussa apurahoja 2 040 000 euroa (vuonna 2015 1 952 000) 170 (170) tutkijalle sekä yhteensä 265 000 euroa (127 000) kolmelle tutkijalle post doc -poolista. Lisäksi myönnettiin Pohjolan ja Suomi -yhtiön lääketieteen palkinto 20 000 euroa (20 000) professori Markku S. Niemiselle. Käsiteltyjä apurahahakemuksia oli kaikkiaan 676 (668). Myönnettyjen apurahojen ja palkintojen yhteissumma oli 2 320 000 euroa (2 099 000). Luettelo apurahojen saajista on liitteenä 3.

Viime vuosina apurahatarjontaa on kehitetty. Vuonna 2010 apurahoihin lisättiin Eka-apuraha, 12 kuukauden tutkimusapuraha, vuonna 2013 tutkijatohtorin apuraha (post-doc) ja vuonna 2015 palaavan tutkijan apuraha.

Tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille jaettiin **Eka-apurahoina** 175 000 euroa (175 000). Apurahan saajia oli 70 (70) ja apurahan määrä 2 500 euroa.

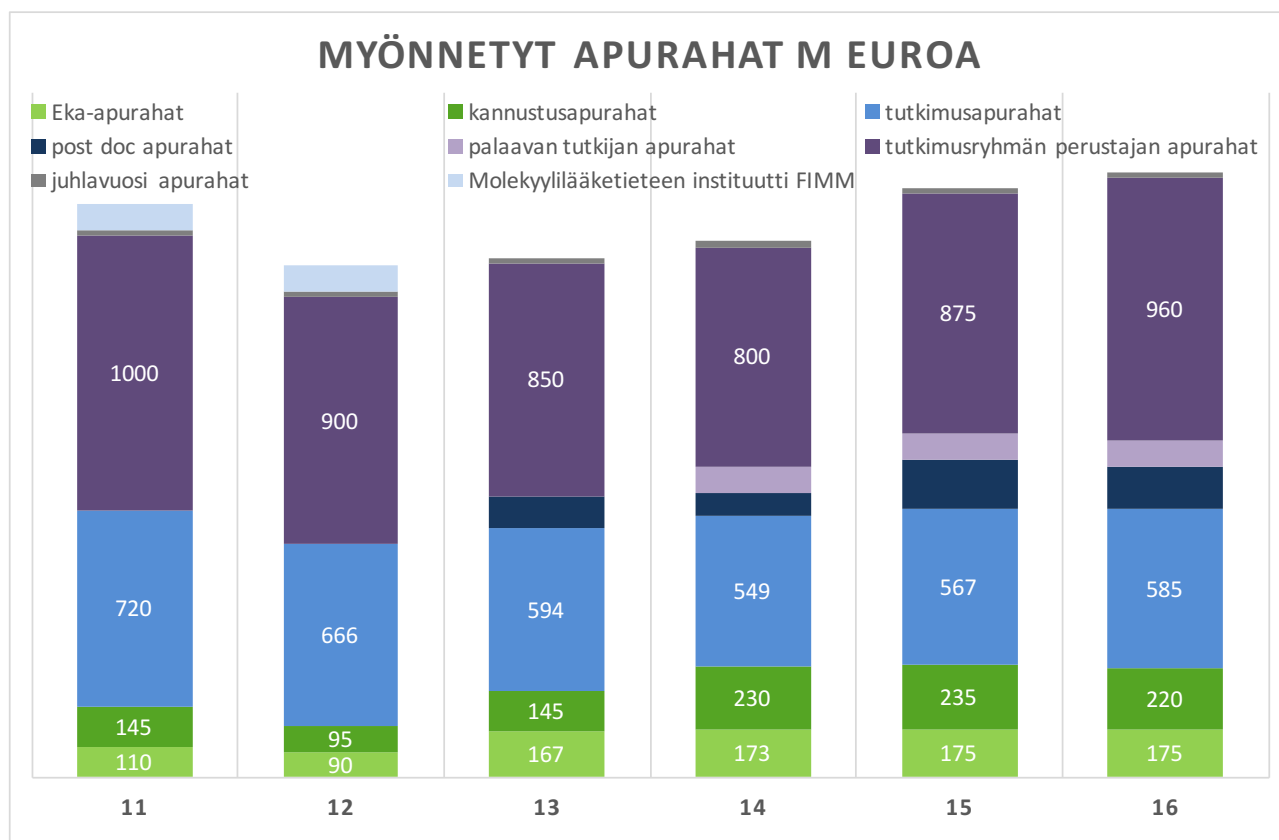
Kannustusapurahoina nuorille väitöskirjaansa valmisteleville ja uraansa aloittaville tutkijoille myönnettiin kertomusvuonna 220 000 euroa (235 000). Apurahan saajia oli 44 (47). Apurahan määrä oli 5 000 euroa.

Tutkimusapurahat mahdollistavat 4, 8 tai 12 kuukauden päätoimisen työskentelyn tutkimuksen parissa. Näitä apurahoja myönnettiin 585 000 euroa (567 000) yhteensä 38 (46) tutkijalle. Apurahan määrä saajaa kohti oli apurahakauden pituuden mukaan 9 000 (20 kpl), 18 000 (9 kpl) tai 27 000 euroa (9 kpl).

Post doc pooli jakaa apurahoja tutkimukseen ulkomaille. Säätiöiden yhteisen poolin ansiosta ulkomaille lähtöön voi saada riittävän apurahan yhdellä hakemuksella. Pooliin kuuluvat 13 säätiötä ovat varanneet tarkoitukseen yhteensä 3,2 milj. euroa vuosittain. Vuonna 2016 säätiö myönsi viidelle post doc –tutkijalle yhteensä 265 000 euroa.

Tutkimusryhmän perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Apurahoja myönnettiin 5 (5) tutkijalle/tutkimusryhmälle yhteensä 960 000 euroa (875 000). Apurahan määrä oli 190 000 – 200 000 euroa kolmelle vuodelle. Lisäksi myönnettiin kaksi **Palaavan tutkijan apurahaa** suuruudeltaan 50 000 euroa.

Säätiö on eräs merkittävistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme. Kuvassa 1. on esitetty toteutunut kehitys ja eri tarkoituksiin myönnettyt apurahat.

Suomen molekyyli­lääketieteen instituutti (FIMM) perustamiseen myönnettiin viisi vuotinen apuraha 2008.

Kuva 1. Myönnettyt apurahat (1000 euroa) 2011-16.

Kertomusvuonna säätiö selvitti hankeapurahojen (nykyisin Tutkimusryhmän perustajan apuraha) vaikuttavuutta. Apurahoja on vuodesta 2000 myönnetty yhteensä lähes 15 miljoonaa euroa. HTM Sirpa Nykänen teki aiheesta pro gradu -tutkielma Lapin yliopiston hallintotieteen oppiaineeseen: ”Suomen Lääketieteen Säätiön vuosina 2001-2012 myönnettyjen hankeapurahojen vaikuttavuus”. Tutkielman aineisto kerättiin syyskuussa 2016 verkkokyselyllä, joka osoitettiin 2001-2012 säätiön hankeapurahan saaneille tutkijoille (N=89). Lisäksi Suomen Lääketieteen Säätiö hankki yhteistyössä Helsingin yliopistollisen sairaalan kanssa bibliometrisen analyysin, jonka toteutti Helsingin yliopiston kirjasto. Selvityksen mukaan Lääketieteen Säätiön hankeapurahalla tehdyltä tutkimukselta on odotettavissa tieteellistä, koulutuksellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Selvityksestä taitettu julkaisu ilmestyy keväällä 2017.

LAHJOITUKSET

Kertomusvuonna säätiö vastaanotti seuraavat lahjoitukset, yhteensä 10 148 euroa (76 600):

- Lääketehtas Orionin tieteelliseen tutkimusrahastoon Orion Oyj:ltä 10 000 euroa

- Eero Juhani Saarikoskelta kantarahastoon 148 euroa

Säätiö kiittää lahjoittajia saamastaan tuesta. Luettelo säätiön hallinnassa olevista rahastoista on liitteenä 2.

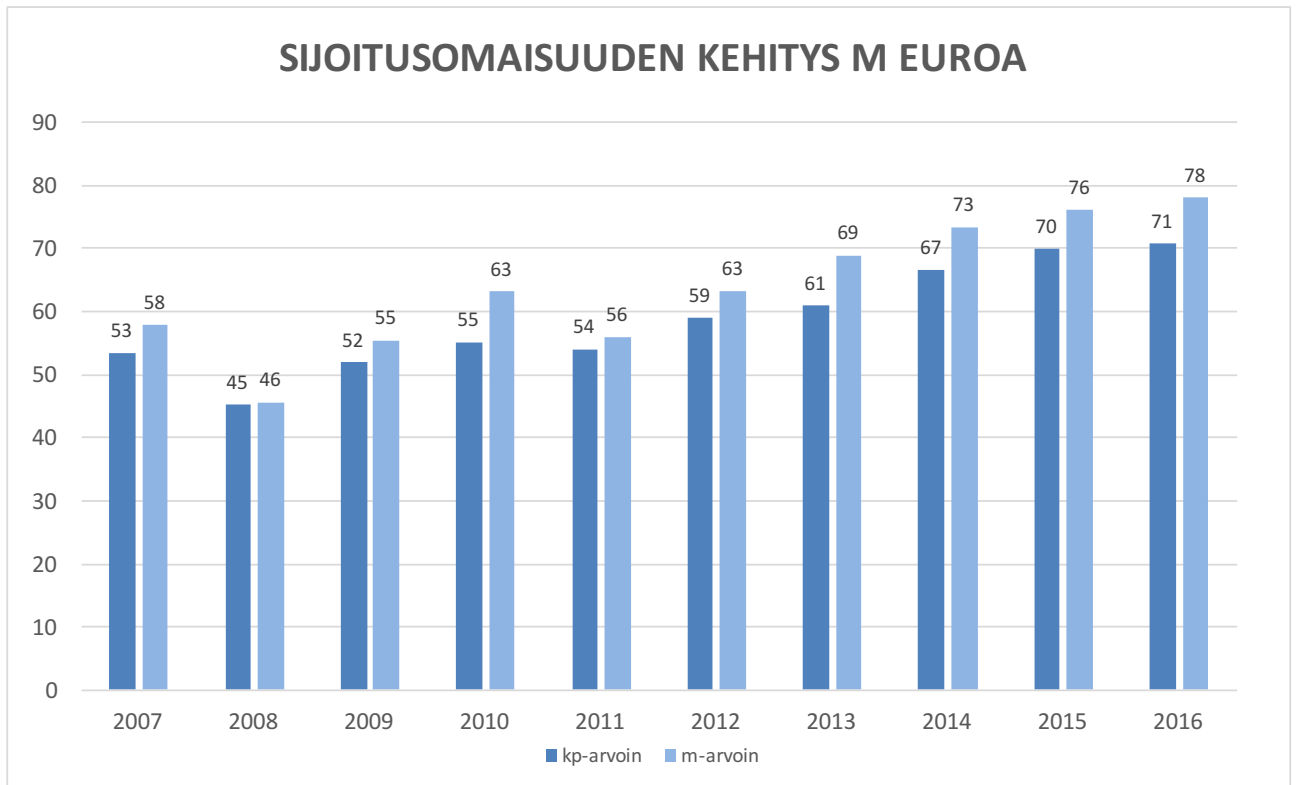
SÄÄTIÖN VAROJEN HOITO

Säätiön tavoitteena on pitkällä aikavälillä jakaa keskimääräistä omaisuuden reaalia nettotuottotasoa vastaava määrä apurahoina ja palkintoina. Vuosittain myönnettävien apurahojen määrä on ollut kymmenen vuoden aikana keskimäärin 3,5 prosenttia taseen omasta pääomasta.

Säätiön varainhoidon ja sijoitustoiminnan tavoite on saavuttaa keskimäärin 6-7 prosenttia vuosittainen sijoitustuotto pitkällä aikavälillä. Tämä mahdollistaa apurahapolitiikan toteuttamisen ja sijoitusten reaaliarvon säilyttämisen. Säätiön sijoitukset on hajautettu eri omaisuusluokkiin ja maantieteellisesti tuotto ja riski huomioonottaen. Hajauttamisella tuetaan tuottotavoitteen saavuttamista pitkällä aikavälillä. Osakkeiden osuus säätiön sijoituksista oli vuoden lopussa 60,6 prosenttia (60). Sijoitusomaisuuden allokaatio vuoden lopussa ilmenee alla olevasta taulukosta:

Osakkeet	60,7%
Vaihtoehtoiset sijoitukset	5,6%
Korkosijoitukset	33,6%

Säätiön varainhoidon tulos kertomusvuodelta oli sijoitusmarkkinoihin nähden hyvä, mutta alitti pitkän ajan tuottotavoitteen. Sijoitusomaisuuden tuotto oli 5,2%. Sijoitusomaisuuden markkina-arvo oli vuoden lopussa 77,9 M euroa (76,5) ja kirjanpitoarvo oli 70,7 miljoonaa euroa (69,8). Sijoitusomaisuuden kehitys viimeisen kymmenen vuoden aikana (miljoonaa euroa) on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Sijoitusomaisuuden kehitys 2007-2016

Säätiöllä on kolme varainhoitajaa, joiden menestymistä ja kuluja vertaillaan. Salkunhoitajat toimittavat sijoituksista myös vastuullisuustarkastelut. Loppuvuodesta säätiö päätti salkun tuotto/riski suhteen parantamiseksi allokoida 10-15% varoistaan vaihtoehtoisin sijoituksiin ja on 2017 käynnistänyt varainhoitoyhteistyön kahden palveluntarjoajan kanssa.

Säätiön ja rahastojen tilikauden tulos ennen rahastosiirtoja oli 0,3 M euroa (3,4), rahastosiirrot 0,5 M euroa (-1,7) ja säätiön tilikauden ylijäämä 0,8 M euroa (1,6).

Säätiön tavoitteena on toimia kustannustehokkaasti. Viimeisen kymmenen vuoden aikana säätiön varsinaisen toiminnan kulut olivat 8,9% kulujen ja myönnettyjen apurahojen summasta. Vuonna 2016 kuluosuus oli 9,1% (9,8%).

Jaettu apurahasumma oli 3,4% taseen omasta pääomasta.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Säätiön uudistetut säännöt vahvistettiin patenti- ja rekisterihallituksessa 4.10.2016.

Säätiöllä oli toimintavuonna sääntöjen mukainen Duodecimin valtuuskunta valitsema hallintoneuvosto. Hallintoneuvosto lakkautettiin säätiön sääntömuutoksella toimintavuoden lopussa. Duodecim valitsi säätiölle uusien sääntöjen mukaisen neuvottelukunnan vuodelle 2017.

Hallintoneuvosto, jatkossa neuvottelukunta, valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, käsittelee tilinpäätöksen ja toimintasuunnitelman sekä päättää hallintoelinten jäsenten palkkioista. Hallintoelinten jäsenet on todettu liitteessä 1.

Hallitus päättää apurahojen ja Pohjolan ja Suomi-yhtiön lääketieteen palkinnon jaosta, valvoo varainhankintaa ja hoitoa sekä laatii tilinpäätöksen ja toimintasuunnitelman. Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, apurahojen ja kopperiaatteet sekä sijoitustoiminnan periaatteet. Nämä tarkistetaan vuosittain.

Hallituksen apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä. Tutkimusryhmän perustajan ja Palaavan tutkijan apurahahakemukset arvioi säätiön apurahavaliokunta. Eka-, kannustus- ja tutkimusapurahahakemukset arvioi säätiön stipendivaliokunta. Post doc -hakemukset arvioi post doc -poolin asiantuntijaryhmä.

Säätiön osa-aikaisena asiamiehenä toimi DI Jouni Lounasmaa. Toimistopalvelut ostetaan Duodecim-seuralta. Säätiön sihteerinä toimii HSO-sihteeriksi Marketta Kaunisto.

Omaisuudenhoito- ja taloushallinnon palvelut ostetaan alan yrityksiltä. Ennakonpidätyksen alaisia palkkioita maksetaan asiamiehen lisäksi hallituksen ja valiokuntien puheenjohtajille ja jäsenille. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio oli 9 200 euroa ja jäsenen palkkio 6 600 euroa. Valiokuntien puheenjohtajan palkkio oli 3 300 euroa ja jäsenen palkkio 2 200 euroa. Hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja jäsenille ei makseta palkkiota.

RISKIENHALLINTA JA TOIMINTAPERIAATTEET

Hallitus vastaa strategia-asiakirjassa kuvatusta säätiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Asiamies vastaa hallituksen ohjeistuksen mukaan riskienhallinnan toteuttamisesta. Säätiöllä on hyväksytty sijoituspolitiikka, joka muodostaa sijoitustoiminnan riskienhallinnan ohjeen.

Taloudellisista riskeistä merkittävin on sijoitustoimintaan liittyvä epävarmuus. Sijoituksia hoidetaan suunnitelmallisesti ja niihin liittyvää riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset varainhoitajien välillä, sijoituslajeittain ja maantieteellisesti.

Osa säätiön keskeisistä toiminnoista on ulkoistettu kustannustehokkuuden saavuttamiseksi (omaisuudenhoito, toimistopalvelut, taloushallinnon palvelut). Palvelujen laatuun liittyvää riskiä alennetaan valitsemalla palvelujen tarjoajat huolellisesti, säännöllisellä raportoinnilla ja seurannalla sekä kilpailuttamisella.

Säätiöllä on vastuuvakuutus, joka kattaa hallintoneuvoston ja hallituksen sekä asiamiehen toiminnan. Säätiöllä on myös luottamustehtävissä toimivien tapaturmavakuutus, joka on voimassa säätiön tehtävissä ja niihin liittyvillä matkoilla.

Hallitus tarkastelee säätiön toimintaan liittyviä riskejä kokouksissaan vähintään kerran vuodessa. Hallitus käsittelee vuosittain elokuun kokouksessaan strategian ja toimintaperiaatteet sekä hallituksen työjärjestyksen. Lisäksi hallitus arvioi

vuosittain, miten apurahapolitiikalla parhaiten toteutetaan lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukemista. Hallitus arvioi toimintaansa vuosittain joulukuun kokouksessa. Säätiöllä on hallituksen vahvistama lähipiiriohje.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Säätiö raportoi toimintakertomuksessaan kaikki lähipiiritapahtumat (suppean lähipiirin kanssa) joulukuussa 2015 voimaan astuneen uuden säätiölain ja säätiön hyvän hallintotavan mukaisesti. Säätiön lähipiiriin kuuluvat on kuvattu liitteessä 4.

Säätiön tavanomaiset lähipiiritoimet ovat:

- hallituksen jäsenille maksetaan vuosipalkkio säätiön hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti
- tilintarkastajille maksetaan palkkio laskun mukaan
- työsuhteessa olevalle asiamiehelle maksetaan hallituksen päättämän työsopimuksen mukainen palkka
- apurahatoimikuntien jäsenille maksetaan hallintoneuvoston päättämä palkkio arviointityöstä. Toimikuntien jäsenet voivat muun luottamustoimen tai sukulaisuussuhteen takia kuulua säätiön lähipiiriin.
- säätiö ostaa sihteeri- ja taloushallintopalveluita Duodecimilta
- säätiö on vuokrannut Duodecimille omistamansa huoneiston osoitteessa Kalevankatu 11
- säätiön lähipiiriin kuuluville voidaan myöntää apurahoja samoin periaattein kuin muillekin apurahanhakijoille.

Säätiön osti toimintavuonna toimistopalveluita Suomalainen Lääkäriseura Duodecimilta. palveluiden ostohinta ja toimitusehdot ovat samat kuin yleisesti markkinoilta hankittaessa.

Säätiön tavanomaisen apurahahaun ja tieteellisen arvioinnin tuloksena myönnettyistä 173 apurahasta kaksi apurahaa, yhteensä 27 000 euroa kohdistui säätiön lähipiiriin kuuluvien perheenjäsenille. Säätiö ei ole antanut lainoja tai sitoumuksia lähipiiriin kuuluville.

Hallintoneuvostolle ei ole maksettu palkkioita.

Yhteenveto säätiön lähipiiritoimista suppeaan lähipiiriin kuuluvien kanssa oheisessa taulukossa. Säätiöllä ei ole tiedossa muita lähipiiritoimia.

Lähipiirisuhde	Lähipiiritoimi	Euroa
Hallituksen jäsenet ja asiamies	Palkkiot ja palkat	-73 700 euroa (-73 700)
Säätiön tilintarkastajat: tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KTM Jouko Malinen KHT ja KTM Anu Koivisto KHT, varalla KTM Riitta Hallio KHT	Palkkio	-19 122 euroa (-11 109)
Säätiön perustaja Duodecim ry	Ostopalvelus sopimus toimistopalveluista	-19 836 euroa (-19 753)
Säätiön perustaja Duodecim ry	Säätiön huoneiston vuokrasopimus	+18 432 euroa (18 425)
Kiinteistö Oy Ykstoista, Duodecimin konserniin kuuluva tytäryhtiö	Yhtiövastikkeet	-2311 euroa (-7 850)
Apurahat lähipiiriin kuuluvien perheenjäsenille tai sukulaisille	Apurahat	-27 000 euroa (-18 000)

Säätiöllä ei ollut tavanomaisesta poikkeavia lähipiiritoimia vuonna 2016.

KULUVAN VUODEN NÄKYMÄT

Hallintoneuvosto hyväksyi toimintasuunnitelmaan sisältyvän ehdotuksen, jonka mukaan vuoden 2017 talousarviossa varataan myönnettäväksi apurahoina ja palkintoina yhteensä noin kaksi miljoonaa euroa.

Säätiön tarkoituksen toteuttamiseksi säätiö pyrkii edelleen tunnettavuutensa lisäämiseen sekä mahdollisten lahjoittajien että lääketieteen tutkijoiden keskuudessa.

Duodecimin ja säätiön kampanjan, jolla kerätään varoja uuteen tutkijalähtöiseen apurahaan jatkuu vuoden 2017 loppuun. Kohdeapurahan teemaksi on päätetty ”Merkittävien sairauksien uudet tutkijalähtöiset hoitomuodot”. Kampanjan tavoitteena on korostaa tutkijalähtöisen tutkimuksen merkitystä sekä lisätä Duodecimin ja säätiön tukeman tutkimuksen tunnettuutta.

Säätiö on päättänyt osallistua Suomen Akatemian ja lääketiedettä tukevien säätiöiden yhteiseen Tieteellä terveyteen –akatemiaohjelmaan yhteensä 300 000 eurolla kolmen vuoden aikana. Ohjelma tavoittelee rohkeita uusia tutkimusavauksia merkittävistä kroonisista kansansairauksista ja ei-tarttuvista sairauksista aiheutuvien terveysongelmien ratkaisemiseksi.

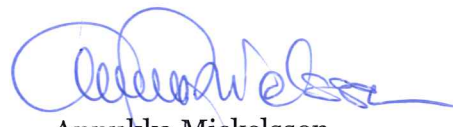
Vuonna 2016 aloitettua säätiöyhteistyön kehittämistä jatketaan.

- LIITE 1 hallintoelinten jäsenet
- LIITE 2 rahastot 31.12.2016
- LIITE 3 palkintojen ja apurahojen saajat
- LIITE 4 säätiön lähipiiri

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2017

Tapio Visakorpi
puheenjohtaja

Annukka Mickelsson
varapuheenjohtaja

Hanna Hiidenpalo

Oskari Heikinheimo

Harri Pynnä

Anne Remes

LIITE 4 SÄÄTIÖN LÄHIPIIRI

Säätiön lähipiiriin kuuluvat:

1. säätiön hallituksen jäsenet ja asiamies
2. säätiön tilintarkastajat
3. säätiön hallintoneuvosto
4. säätiön perustaja Suomalainen Lääkäriseura Duodecim ry (”Duodecim”) ja sen hallitus
5. Duodecimin tytäryhtiöt ja tytäryhtiöiden hallitukset sekä toimitusjohtajat: Kustannus Oy Duodecim, Kiinteistö Oy Viktorinranta, Kiinteistö Oy Ykstoista (samaa kirjanpidolliseen konserniin kuuluvina) sekä Lydia ja Karl G. Lindbergin Duodecim-säätiö sr
6. Duodecimin ja sen tytäryhtiöiden tilintarkastajat
7. edellä tarkoitettujen ihmisten perheenjäsenet (avo- ja aviopuolisot, lapset, lasten puoliset, lastenlapset, vanhemmat ja isovanhemmat)
8. edellä tarkoitettujen ihmisten muut lähisukulaiset (sisarukset ja näiden avo- ja aviopuolisot, lapset, lastenlapset, vanhemmat ja isovanhemmat)
9. edellä tarkoitettujen ihmisten tai yhdessä toimivien ihmisten määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt.

Säätiön suppeaan lähipiiriin eivät kuulu kohdan 7 henkilöt eivätkä heidän osaltaan kohdan 8 yhteisöt ja säätiöt.